22/02/2019

Ο Άγιος Πολύκαρπος ο Ιερομάρτυρας Επίσκοπος Σμύρνης

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Πολύκαρπος γεννήθηκε περὶ τὸ 80 μ.Χ. ἀπὸ εὐσεβεῖς καὶ φιλόθεους γονεῖς, τὸν Παγκράτιο καὶ τὴ Θεοδώρα, ποὺ εἶχαν ἐγκλειστεῖ στὴ φυλακὴ γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, καὶ βαπτίσθηκε Χριστιανὸς σὲ νεαρὴ ἡλικία.

Ὑπῆρξε μαζὶ μὲ τὸν Ἅγιο Ἰγνάτιο τὸν Θεοφόρο, μαθητὴς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννη. Λίγο πρὶν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸν πρόσκαιρο αὐτὸ βίο ὁ Ἅγιος Βουκόλος, Ἐπίσκοπος Σμύρνης († 6 Φεβρουαρίου), χειροτόνησε μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὡς διάδοχό του, τὸν Ἅγιο Πολύκαρπο καὶ μετὰ κοιμήθηκε μὲ εἰρήνη.

Ὁ Ἅγιος παρακολούθησε μὲ ἀγωνία καὶ προσευχὴ τὴ σύλληψη τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν θεοφόρο Πατέρα μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴ τὴν ὁποία ἔγραψε πρὸς τοὺς Φιλιππησίους. Σὲ αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴ τοὺς συγχαίρει γιὰ τὴν φιλοξενία, τὴν

ὁποία παρεῖχαν στὸν Ἅγιο Ἰγνάτιο, ὅταν αὐτὸς διῆλθε ἀπὸ τὴν πόλη τους. Τὸ κείμενο αὐτὸ τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου διακρίνεται γιὰ τὸν ἀποστολικό, θεολογικὸ καὶ ποιμαντικὸ χαρακτήρα του.

Ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος, διακρινόταν γιὰ τὴν σωφροσύνη, τὴ θεολογικὴ κατάρτιση καὶ τὴν ἀφοσίωση στὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου, καθὼς μιλοῦσε πάντα σύμφωνα μὲ τὶς Γραφές. Ἦταν ὁ γνησιότατος ἐκπρόσωπος τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας σὲ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος παρέχει τὴν πληροφορία ὅτι ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος μετέστρεψε πολλοὺς ἀπὸ τὶς αἱρέσεις τοῦ Βαλεντίνου καὶ τοῦ Μαρκίωνος στὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ.

Διηγεῖται μάλιστα καὶ ἕνα ἐπεισόδιο ἀναφερόμενο στὴ στάση τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ἔναντι τοῦ Μαρκίωνος. Ὅταν ὁ αἱρεσιάρχης αὐτὸς τὸν πλησίασε κάποτε καὶ τοῦ ἀπηύθυνε τὴν παράκληση: «ἐπεγίνωσκε ἡμᾶς», δηλαδὴ ἀναγνώρισέ μας, ὁ Ἅγιος ἀπάντησε: «ἐπιγινώσκω, ἐπιγινώσκω σε τὸν πρωτότοκον τοῦ Σατανᾶ».

Ἕνα ἄλλο ἐπεισόδιο ἀνάγεται στὴ γεροντικὴ ἡλικία τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου. Ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ Ἐκκλησίες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἑόρταζαν τὸ Πάσχα στὶς 14 τοῦ μηνὸς Νισσάν, σὲ ὁποιαδήποτε ἡμέρα καὶ ἂν τύχαινε αὐτό. Ἀντίθετα οἱ ἄλλες Ἐκκλησίες δὲν ἑόρταζαν καθόλου τὸ Πάσχα, ἀλλὰ ἀρκοῦνταν στὸν ἑβδομαδιαῖο κατὰ Κυριακὴ ἑορτασμὸ τῆς Ἀναστάσεως, τονίζοντας ἀσφαλῶς περισσότερο τὸν ἑορτασμὸ τῆς πρώτης Κυριακῆς μετὰ τὴν πανσέληνο τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας.

Ἐπειδὴ λόγω τῆς διαφορᾶς αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης τηροῦσε αὐστηρὴ στάση ἔναντι τῶν Μικρασιατῶν, ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος ἀναγκάσθηκε νὰ μεταβεῖ στὴ Ρώμη, γιὰ νὰ διευθετήσει τὸ ζήτημα καὶ ἄλλα δευτερεύοντα θέματα, μὲ τὸν Ἐπίσκοπο Ρώμης Ἀνίκητο.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὴν Ρώμη, ὑπέργηρος πλέον, συνέχισε τὴν ἀποστολικὴ δράση του μὲ τόση ἐπιτυχία, ὥστε προκάλεσε τὴν ὀργὴ τῶν εἰδωλολατρῶν. Αὐτὴ ἡ προδιάθεση ἦταν φυσικὸ νὰ προκαλέσει τὸ μαρτύριό του, ποὺ ἀκολούθησε τὴν ἑξῆς πορεία.

Ὁ Κόϊντος, ζηλωτὴς Χριστιανός, ὁ ὁποῖος ἦλθε στὴ Σμύρνη ἀπὸ τὴ Φρυγία, παρακίνησε ὁμάδα Φιλαδελφέων Χριστιανῶν νὰ προσέλθουν στὸν ἀνθύπατο Στάτιο Κοδράτο, γιὰ νὰ δηλώσουν σὲ αὐτὸν τὴν ἰδιότητά τους καὶ τὴν πίστη τους στὸν Χριστό, πράγμα τὸ ὁποῖο φυσικὰ προοιώνιζε θάνατο.

Τελικὰ μαρτύρησαν ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Κόϊντο, ὁ ὁποῖος δειλιάσας τὴν τελευταία στιγμή, θυσίασε στὰ εἴδωλα. Ὁ ὄχλος, ἂν καὶ θαύμασε τὴν γενναιότητα τῶν Μαρτύρων, ἀπαιτοῦσε νὰ ἐκτελεσθοῦν οἱ «ἄθεοι» καὶ νὰ ἀναζητηθεῖ ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος, ὁ ὁποῖος πιεζόμενος ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς εἶχε ἀναχωρήσει σὲ

κάποιο ἀγρόκτημα. Τελικὰ ὁ Ἅγιος συνελήφθη τὸ ἔτος 167 καὶ ὁδηγήθηκε ἐνώπιον τοῦ ἀνθυπάτου.

Ὁ γηραιὸς Ἐπίσκοπος δὲν ταράχθηκε. Τὸ πρόσωπό του ἦταν γαλήνιο καὶ λαμπερό. Ὁ ἀστυνόμος Ἡρώδης καὶ ὁ πατέρας του Νικήτας προσπάθησαν νὰ πείσουν τὸν Ἅγιο νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Χριστό. Ὁ Ἅγιος ὅμως, μὲ πνευματικὴ ἀνδρεία ἀπάντησε ὅτι ὑπηρετεῖ τὸν Χριστὸ ἐπὶ 86 ἔτη χωρὶς καθόλου νὰ Τὸν ἐγκαταλείψει. Πῶς μποροῦσε λοιπὸν τώρα νὰ Τὸν βλασφημήσει καὶ νὰ Τὸν ἀρνηθεῖ; Ὁ ἀνθύπατος τότε διέταξε νὰ τὸν ρίξουν στὴν φωτιά. Ὁ Γέρων Πολύκαρπος ἀποδύθηκε μόνος τὰ ἱμάτιά του καὶ περίμενε προσευχόμενος λέγοντας:

«Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλογητοῦ παιδός Σου Ἰησοῦ Χριστοῦ Πατήρ, δι’ Οὗ τὴν περὶ Σοῦ ἐπίγνωσιν εἰλήφαμεν, ὁ Θεὸς τῶν ἀγγέλων καὶ δυνάμεων, καὶ πάσης τῆς κτίσεως, καὶ παντὸς τοῦ γένους τῶν δικαίων, οἳ ζῶσιν ἐνώπιόν Σου, εὐλογῶ Σε, ὅτι ἠξίωσάς με τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας ταύτης τοῦ λαβεῖν με μέρος ἐν ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων Σου, ἐν τῷ ποτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ Σου, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου, ψυχῆς τε καὶ σώματος, ἐν ἀφθαρσίᾳ Πνεύματος Ἁγίου, ἐν οἷς προσδεχθείην ἐνώπιόν Σου σήμερον ἐν θυσίᾳ πίονι καὶ προσδεκτῇ, καθὼς προητοίμασας καὶ προσεφανέρωσας καὶ ἐπλήρωσας ὁ ἀψευδὴς καὶ ἀληθινὸς Θεός. Διὰ τοῦτο καὶ περὶ πάντων αἰνῶ Σε, εὐλογῶ Σε, δοξάζω Σε, σὺν τῷ αἰωνίῳ καὶ ἐπουρανίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ,…».

Ἡ φωτιὰ σχημάτισε γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου καμάρα χωρὶς νὰ τὸν ἀγγίζει. Τότε στρατιώτης ἐκτελεστὴς τελείωσε τὸν Ἅγιο Μάρτυρα διὰ τοῦ ξίφους. Ἔπειτα τὸ ἱερὸ λείψανο ρίφθηκε στὴν φωτιά, οἱ δὲ πιστοὶ συνέλεξαν τὰ ἱερὰ λείψανα αὐτοῦ.

Ἡ Σύναξη τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ἐτελεῖτο στὴ Μεγάλη Ἐκκλησία.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος δ’. Ταχὺ προκατάλαβε.
Τὴν κλῆσιν τοῖς ἔργοις σου, ἐπισφραγίσας σοφέ, ἐλαία κατάκαρπος, ὤφθης ἐν οἴκῳ Θεοῦ, Πολύκαρπε ἔνδοξε· σὺ γὰρ ὡς Ἱεράρχης, καὶ στερρὸς Ἀθλοφόρος, τρέφεις τὴν Ἐκκλησίαν, λογικῇ εὐκαρπίᾳ, πρεσβεύων Ἱερομάρτυς, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Κοντάκιον. Ἦχος α’. Χορὸς Ἀγγελικὸς.
Καρποὺς τοὺς λογικούς, τῷ Κυρίῳ προσφέρων, Πολύκαρπε σοφέ, ἀρετῶν δι’ ἐνθέων, ἐδείχθης ἀξιόθεος, Ἱεράρχα μακάριε, ὅθεν σήμερον, οἱ φωτισθέντες σοῖς λόγοις, ἀνυμνοῦμέν σου, τὴν ἀξιέπαινον μνήμην, Θεὸν μεγαλύνοντες.

Μεγαλυνάριον.
Φοῖνιξ ἀνεδείχθης καρποτελής, ὡς καρποφορίαν, περιφέρων θεουργικήν, τὴν τῶν Ἀποστόλων, ἀμέσως κοινωνίαν, δι’ ἧς ἐκτρέφεις κόσμον, Πάτερ Πολύκαρπε.